

mgr Patryk Ochyra

Menadżerska Akademia Nauk Stosowanych w Warszawie

ORCID: 0000-0001-8991-4068

e-mail: patryk.ochyra@op.pl

dr Marian Macender

ORCID: 0000-0003-0073-1324

Menadżerska Akademia Nauk Stosowanych w Warszawie

e-mail: macander58@gmail.com

dr Karol Zygo

Uniwersytet w Siedlcach

ORCID: 0000-0002-8274-1958

e-mail: karolzygo@interia.pl

NATO WOBEC POLITYKI MILITARNEJ ROSJI

NATO TOWARDS RUSSIA'S MILITARY POLICY

Streszczenie

NATO i Rosja od dłuższego czasu znajdują się w relacji strategicznej, która jest obciążona napięciami i konfliktami. Współczesna polityka militarnej Rosji, zwłaszcza po aneksji Krymu w 2014 roku, budzi obawy i wymaga systematycznej analizy w kontekście reakcji ze strony NATO. Celem artykułu jest przedstawienie identyfikacji działań NATO wobec polityki militarnej Rosji oraz analiza porównawcza siły militarnej obu stron. W pierwszej części publikacji przedstawiono znaczenie siły militarnej w obecnych konfliktach a następnie opisano postawę Sojuszu wobec działań zbrojnych na Ukrainie. Ostatnia część zawiera porównanie siły militarnej obu stron w celu zrozumienia dynamiki ich stosunków oraz ewentualnych implikacji dla bezpieczeństwa globalnego. Analiza opiera się na zbiorze danych, dotyczących potencjału militarnego NATO oraz Rosji, uwzględniając aspekty takie jak liczba żołnierzy, sprzęt wojskowy, budżety obronne i inne czynniki determinujące siłę militarną. Problem badawczy sformułowano: *Czy siła militarna NATO oraz postawa wobec polityki militarnej Rosji wpływa na bezpieczeństwo globalne?* Odpowiednio do postawionego problemu badawczego sformułowano główną hipotezę badawczą: *Siła militarna Rosji i NATO odzwierciedla złożone relacje międzynarodowe oraz dynamikę współczesnej polityki światowej. Rosnące napięcia oraz niepewność geopolityczna sprawiają, że monitorowanie i analiza sił militarnych Rosji i NATO pozostaje kluczowym*

elementem polityki bezpieczeństwa na szczeblu globalnym. Do rozwiązania postawionego problemu badawczego i weryfikacji hipotezy badawczej posłużono się metodami badawczymi, zarówno ilościowymi jak i również jakościowymi. Przeprowadzono krytyczną analizę literatury rzetelnych źródeł internetowych, zawierających aktualne informacje w badanym obszarze oraz dokonano analizy ilościowej na podstawie otwartych źródeł i analizy jakościowej. Syn-teza oraz zastosowane metody badawcze, pozwoliły na ocenę oraz wyciągnięcie wniosków.

Słowa kluczowe: NATO, Federacja Rosyjska, siła militarna, wojna, stosunki międzynarodowe

Summary

NATO and Russia have been in a strategic relationship for a long time, which is fraught with tensions and conflicts. Russia's contemporary military policy, especially after the annexation of Crimea in 2014, raises concerns and requires systematic analysis in the context of NATO's response. The aim of the article is to present the identification of NATO's actions towards Russia's military policy and a comparative analysis of military power. The first part of the publication presents the importance of military power in current conflicts. Next, the Alliance's attitude towards military operations in Ukraine was described. The final section compares the military strength of both sides in order to understand the dynamics of their relationship and the possible implications for global security. The analysis is based on a set of data on the military potential of NATO and Russia, taking into account aspects such as the number of soldiers, military equipment, defense budgets and other factors determining military strength. The research problem was formulated: Does NATO's military strength and the attitude towards Russia's military policy affect global security? According to the research problem, the main research hypothesis was formulated: The military power of Russia and NATO reflects complex international relations and the dynamics of contemporary world politics. Growing tensions and geopolitical uncertainty mean that monitoring and analyzing the military strength of Russia and NATO remains a key element of security policy at the global level. Both quantitative and qualitative research methods were used to solve the research problem and verify the research hypothesis. A critical analysis of the literature and reliable internet sources containing current information in the researched area was carried out, and a quantitative analysis was made based on open sources and qualitative analysis. The synthesis and research methods used allowed for evaluation and drawing conclusions.

Keywords: NATO, Russian Federation, military power, war, international relations

Wstęp

Rosja i NATO to dwie potężne siły militarno-polityczne, które odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu współczesnej sytuacji geopolitycznej. Siła

militarna obu stron stanowi istotny czynnik, determinujący dynamikę stosunków międzynarodowych oraz bezpieczeństwo globalne. Rosja, z bogatymi zasobami naturalnymi i potężnym aparatem militarnym, dąży do wzmacniania swojej pozycji na arenie międzynarodowej, podczas gdy NATO, będące sojuszem wielu państw, skupia się na wspólnym zapewnianiu bezpieczeństwa i obronności swoich członków. Analiza siły militarnej obu stron wymaga uwzględnienia licznych czynników, takich jak liczebność wojsk, budżet obronny, zdolności technologiczne oraz strategie militarno-polityczne. W kontekście złożonych relacji międzynarodowych między Rosją a NATO, zrozumienie sił militarnych tych dwóch podmiotów jest kluczowe dla przewidywania kierunków ich działań oraz ewentualnych konsekwencji dla bezpieczeństwa globalnego. Celem niniejszego porównania jest zbadanie różnic i podobieństw pomiędzy siłą militarnej Rosji a siłą militarnej NATO. Analiza ta ma na celu lepsze zrozumienie sytuacji geopolitycznej oraz identyfikację potencjalnych obszarów ryzyka i możliwości współpracy. W ramach tego porównania zostaną omówione główne aspekty siły militarnej obu stron. Poprzez analizę tych elementów możliwe będzie lepsze zrozumienie obecnego stanu konfliktu oraz identyfikacja potencjalnych środków zaradczych i strategii, które mogą przyczynić się nie tylko do zwiększenia stabilności i bezpieczeństwa regionalnego, ale i również globalnego.

Znaczenie siły militarnej w obecnych konfliktach

Siła militarna wykorzystywana w polityce międzynarodowej pełni funkcję równorzędną w stosunku do siły ekonomicznej, dyplomatycznej czy informacyjnej. Jej stosowanie jest najbardziej skuteczne, gdy wszelkie czynniki siły są wykorzystywane w sposób równie efektywny, co ona sama¹. Użycie siły militarnej w polityce międzynarodowej jest obecnie rozpatrywane w aspekcie:

- ochrony własnego terytorium i jego obrony w przypadku agresji zbrojnej;
- ochrony i obrony terytorium sojuszników w przypadku agresji zbrojnej;
- ochrony porządku międzynarodowego, stabilności, bezpieczeństwa poprzez wykorzystanie siły zbrojnej do ograniczenia skutków konfliktów regionalnych;
- ochrony wartości ogólnoludzkich w postaci życia i zdrowia wówczas, gdy konflikt międzypaństwowy lub wewnątrzpaństwowy zagraża jakiejś społeczności lub jej części;

¹ J. Gryz, *Współczesne siły militarnej w polityce międzynarodowej*, „Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego”, nr 4, 2010, s. 23.

- ochrony własnych interesów w sytuacji wystąpienia dla nich potencjalnego lub realnego zagrożenia, przy wykorzystaniu lub groźbie wykorzystania siły zbrojnej jako instrumentu polityki².

Dynamika zdarzeń i zmian na arenie międzynarodowej zawsze wyprzedza zmiany w polityce bezpieczeństwa³. Obecnie zez Stanów Zjednoczonych nie ma Sojuszu Północnoatlantyckiego. Cały Zachód zdawał sobie z tego sprawę w czasach zimnej wojny, tak samo zdaje sobie sprawę dziś. Pod względem siły militarnej, USA są zdecydowanym mocarstwem wśród państw NATO. W niektórych kategoriach same mają więcej uzbrojenia niż wszyscy pozostali sojusznicy razem wzięci. W niemal każdym aspekcie NATO z udziałem Amerykanów jest silniejsze od Rosji⁴. Transformacji uległ nie tylko charakter walki tj. prowadzonych działań militarnych, ale również przeciwnika, co wiąże się z pojawieniem podmiotów nie będących państwami, które reprezentują nieregularne siły zbrojne. Doszło także do zmiany orientacji celów politycznych oraz strategicznych, co przełożyło się na zmianę zastosowania oraz rodzaju użycia siły militarnej⁵. Pod wpływem rozwoju technologicznego, zmienia się sukcesywnie także sposób wykorzystania siły militarnej jako instrumentu polityki zagranicznej państwa⁶. Siła militarna ma kluczowe znaczenie dla dyplomacji i znacznej części stosunków międzynarodowych, jednak wspólne miary ilościowe mają ograniczoną ważność powierzchniową. Ograniczenie to wynika ze skupienia się na mocy utajonej i jedynie pośredniego wykorzystania głównych systemów uzbrojenia. Twierdzę, że broń ma kluczowe znaczenie dla potęgi militarnej i stanowi nową miarę potęgi militarnej kraju, opartą głównie na zbrojeniach. Środek ten obejmuje broń morską, powietrzną i lądową, a także broń jądrową i pociski balistyczne⁷.

Podsumowując, siła militarna odgrywa kluczową rolę we współczesnych konfliktach zbrojnych poprzez realizację celów politycznych, zwalczanie przeciwnika, obronę terytorium oraz wsparcie operacji humanitarnych. Jest to fundamentalny aspekt bezpieczeństwa narodowego i stabilności międzynarodowej, który wymaga ciągłego rozwoju, dostosowania i monitorowania.

² Ibidem, s. 24.

³ F. Gągor, *Jaką rolę będzie odgrywać siła militarna, jej potencjał i użycie w polityce bezpieczeństwa*, „Rocznik Strategiczny”, 2009/2010, s. 30.

⁴ NATO jest militarnym numerem 1 na świecie dzięki USA. Porównanie potencjałów wojskowych z Rosją, <https://i.pl/nato-jest-militarnym-numerem-1-na-swiecie-dzieki-usa-porownanie-potencjalow-wojskowych-z-rosja/ar/c1-17305071> [dostęp: 22.02.2024]

⁵ R. Smith, *Przydatność siły militarnej. Sztuka wojenna we współczesnym świecie*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 21.

⁶ J. J. Piątek, *Narzędzia wojny i ich współczesny rozwój (wybrane aspekty dla XX wieku)*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2009, s. 9.

⁷ M. Souva, *Material military power: A country-year measure of military power, 1865–2019*, „Journal of Peace Research”, Volume 60, Issue 6, 2022, <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/00223433221112970> [dostęp: 22.02.2022]

NATO wobec konfliktu na Ukrainie

Aneksja Krymu dokonana przez Rosję na początku 2014 roku, była początkiem destabilizacji regionu oraz całego obszaru euroatlantyckiego⁸. Działania militarne Rosji na Ukrainie oraz ich konsekwencje stanowią jeden z najpoważniejszych kryzysów po zimnej wojnie, jaki dotknął Sojusz Północnoatlantycki. Kryzys na Ukrainie nie dotyczy tylko bezpieczeństwa tego państwa. NATO musi z determinacją reagować na działania zbrojne i prowadzone przez Rosję wobec państw Europy⁹. Głównie Sojusz musi zapewnić bezpieczeństwo swoim członkom zlokalizowanym na wschodniej flance Sojuszu, ponieważ głównie od tego zależy jego siła i niezależność. Należy podkreślić, że obecny konflikt ma miejsce tuż obok granic Unii Europejskiej oraz Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO). Konflikt na Ukrainie zaskoczył wszystkie państwa w Europie, a co za tym idzie zmienił jej miejsce w Europie. Intencje działań Federacji Rosyjskiej są dla wszystkich oczywiste¹⁰. Oczekiwania rządu Ukrainy i znacznej części społeczeństwa wobec NATO od początku konfliktu były niebagatelne. Wynikały one z przekonania, że Zachód nie opuści Ukrainy zmagającej się z rosyjskimi działaniami, dążącej do zjednoczenia ze strukturami zachodnimi¹¹.

Od wybuchu konfliktu na Ukrainie w 2014 roku, NATO stało się kluczowym graczem w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa na obszarze Europy Wschodniej. Konflikt na Ukrainie, szczególnie w Donbasie oraz aneksja Krymu przez Rosję, spowodowały fundamentalne zmiany w podejściu Sojuszu do swojej polityki bezpieczeństwa. W niniejszym esejach analizujemy rolę NATO wobec konfliktu na Ukrainie, odnosząc się do aktualnych danych i informacji oraz zestawiając je w tabeli lub na schemacie. Konflikt na Ukrainie nadal trwa, choć jego intensywność jest zmienna. Walki w Donbasie trwają kolejne lata, pomimo zawarcia porozumienia w Mińsku. Ponadto aneksja Krymu pozostaje tematem spornym na arenie międzynarodowej, z Rosją utrzymującą swoją kontrolę tego terytorium. W odpowiedzi na rosnące zagrożenie ze strony Rosji, NATO podjęło szereg działań mających na celu wzmocnienie bezpieczeństwa w regionie. Przeprowadzono liczne manewry i ćwiczenia wojskowe w krajach nadbałtyckich oraz w Polsce, w celu zwiększenia gotowości bojowej Sojuszu. Ponadto NATO zintensyfikowało swoją obecność na wschodnich flankach, w celu zapobieżenia ewentualnym agresywnym działaniom ze strony Rosji¹².

⁸ Analiza, NATO, Niemcy, Publikacje, Ukraina, *NATO oraz członkowie sojuszu wobec konfliktu w Ukrainie*, <https://ine.org.pl/nato-oraz-czlonkowie-sojuszu-wobec-konfliktu-w-ukrainie/> [dostęp: 22.02.2024]

⁹ Ł. Jureńczyk, *Okoliczności i postawa NATO wobec polityki militarnej Rosji na Ukrainie*, „Rocznik Integracji Europejskiej”, Nr 13, 2019, s. 115.

¹⁰ K. A. Przybyła, *NATO wobec konfliktu na Ukrainie*, „Bezpieczeństwo Narodowe”, BBN, nr 1/4, 2016, s. 130.

¹¹ A. Antczak-Barzan, *Unia Europejska i NATO wobec wojny hybrydowej na Ukrainie*, „Athenaeum. Polskie Studia Polityczne”, vol. 50, 2016, s. 36.

¹² F. Encke, *Niepodległa i suwerenna Ukraina jest kluczem do euroatlantyckiego bezpieczeństwa*, NATO Review, <https://www.nato.int/docu/review/pl/articles/2020/07/08/niepodlegla-i-suwerenna-ukraina-jest-kluczem-do-euroatlantyckiego-bezpieczenstwa/index.html> [dostęp: 22.02.2024]

Inwazja Rosji na Ukrainę również zwiększyła strategiczne znaczenie basenu Morza Czarnego dla bezpieczeństwa wschodniej flanki NATO¹³. Czarnomorskie państwa w rzeczywistości nie mają granicy lądowej z Rosją, ale są bardzo narażone na potencjalne działania militarne, którymi Rosja grozi państwowi wspierającym Ukrainę¹⁴. Od czasu aneksji Krymu, Rosja znacznie zwiększyła swoje zasoby militarne w tym regionie¹⁵, dlatego zagrożenie dla członków NATO i partnerów Sojuszu w regionie Morza Czarnego znacznie wzrosło.

Od samego początku konfliktu na Ukrainie, NATO wspierało suwerenność i integralność terytorialną tego kraju. Sojusz dostarcza Ukrainie wsparcie polityczne oraz militaryzację, m.in. poprzez współpracę w zakresie reformy armii czy szkolenia ukraińskich sił zbrojnych. Ponadto NATO dostarcza Ukrainie wsparcie w dziedzinie cyberbezpieczeństwa oraz wsparcie instytucjonalne w procesie modernizacji i transformacji instytucji państwowych. Jednakże Ukraina nie jest członkiem NATO, co ogranicza zakres możliwej pomocy, jaką Sojusz może jej udzielić. Mimo to, NATO regularnie potwierdza swoje zobowiązanie do wspierania Ukrainy i zapewnienia jej bezpieczeństwa.

Podsumowując: NATO odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa na Ukrainie, w obliczu konfliktu z Rosją. Wsparcie NATO jest niewątpliwie związane również z faktem, iż interesy tej organizacji są zbieżne z interesami Ukrainy¹⁶. Sojusz podejmuje szereg działań, mających na celu wzmocnienie obronności Ukrainy oraz zapobieżenie dalszej eskalacji sytuacji. Ukraina nie jest członkiem NATO, co ogranicza zakres pomocy, jaką Sojusz może jej udzielić. Współpraca NATO z Ukrainą pozostaje kluczowym elementem stabilizacji sytuacji na Ukrainie i zapewnienia jej bezpieczeństwa w regionie.

Siła militarna Rosja-NATO

Rosyjski przemysł zbrojeniowy zatrudnia obecnie 3,5 mln ludzi, czyli 2,5 proc. całej populacji. Kreml obiecał miejsca pracy dla kolejnych 500 tys. ludzi¹⁷. Do fabryk ściągani są studenci, więźniowie, mieszkańcy odległych regionów. Dla porównania przemysł motoryzacyjny Niemiec, stanowiący jedną czwartą całego przemysłu kraju, zatrudnia bezpośrednio około miliona ludzi¹⁸. 5 grudnia 2022 Władimir Putin podpisał ustawę budżetową na 2023 r.,

¹³ F. Bryjka, *Wpływ wojny na Ukrainie na politykę NATO w regionie Morza Czarnego*, „Biuletyn PISM”, nr 57 (2678), 2023, <https://www.pism.pl/publikacje/wplyw-wojny-na-ukrainie-na-polityke-nato-w-regionie-morza-czarnego> [dostęp: 22.02.2024]

¹⁴ Ibidem.

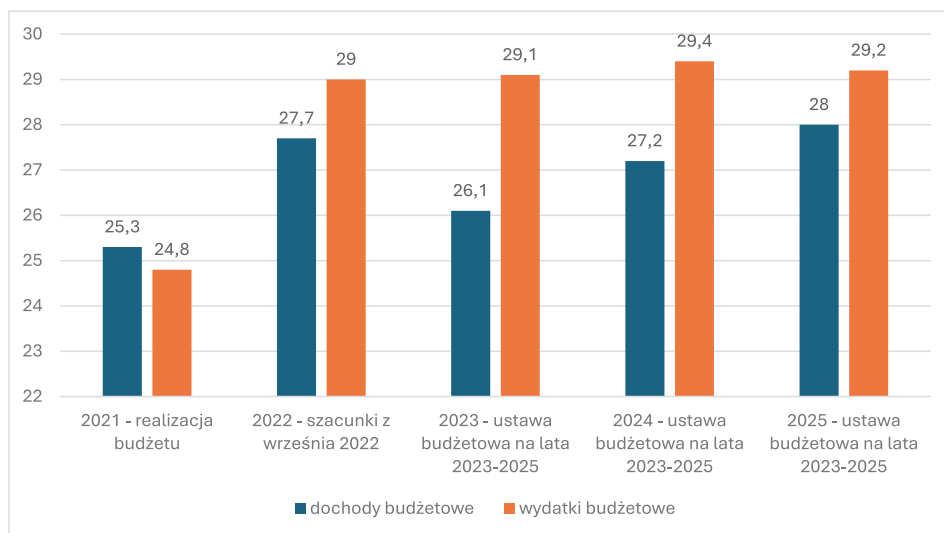
¹⁵ M. Zaniewicz, *Znaczenie i konsekwencje militaryzacji Krymu przez Rosję*, „Biuletyn PISM”, nr 36 (1968), 2020, https://pism.pl/publikacje/Znaczenie_i_konsekwencje_militaryzacji_Krymu_przez_Rosje [dostęp: 22.02.2024]

¹⁶ *Ukraina - NATO: burzliwy związek*, <https://ies.lublin.pl/komentarze/ukraina-nato-burzliwy-zwiazek/> [dostęp: 22.02.2024]

¹⁷ *Wielka mobilizacja w UE. Rosja idzie na rekord, ale Unia ma plan*, <https://www.money.pl/gospodarka/cala-para-w-pociski-i-czolgi-rosja-idzie-na-rekord-ale-ue-ma-plan-699634372717120a.html> [dostęp: 22.02.2024]

¹⁸ Ibidem.

zawierającą także ogólne parametry budżetów na lata 2024–2025. Poniżej przedstawiono „wojenny” budżet Rosji na lata 2023–2025 oraz porównanie do lat wcześniejszych.

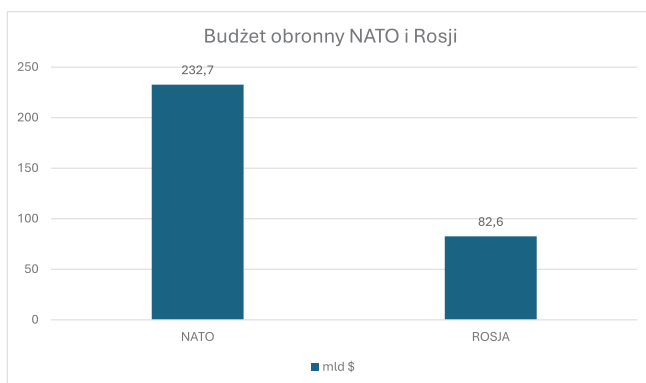
Wykres nr 1. Wojenny budżet Rosji na lata 2023–2025.

Źródło: „Wojenny” budżet Rosji na lata 2023–2025, <https://zbiam.pl/wojenny-budzet-rosji-na-lata-2023-2025/> [dostęp: 22.02.2024]

Jak wynika z powyższej analizy, widoczny jest znaczny wzrost wydatków przez Federację Rosyjską na działania wojenne w latach 2023–2025. W 2023 roku wydatki te mają wynieść 29,1 bilionów rubli, co stanowi wzrost o 4% w stosunku do 2022 roku. W 2024 roku planowany jest dalszy wzrost do 29,4 bilionów rubli. W 2025 roku wydatki mają dalej zmniejszyć się i osiągnąć poziom 29,2 bilionów rubli, co może oznaczać ograniczenie działań militarnych przez Kreml. Natomiast wzrostowi wydatków „wojennych” towarzyszy spadek wydatków w innych dziedzinach, takich jak edukacja, służba zdrowia i infrastruktura.

Powyższe informacje zakładają zwiększenie finansowania, co zwiększa równocześnie gotowości bojowej jednostek wojskowych. Armia Rosji przechodzi transformację, co w konsekwencji prowadzi do znaczącej zmiany, która bezpośrednio przekłada się na istotny wzrost jej zdolności wojskowych, w tym realizacji misji o charakterze bojowym¹⁹. Poniżej na wykresie nr 2 przedstawiono budżet obronny Federacji Rosyjskiej i NATO.

¹⁹ I. Topolski, *Manewry wojskowe jako forma demonstracji siły militarnej Federacji Rosyjskiej*, „Wschód Europy”, vol. 5, nr 1, 2019, s. 187.

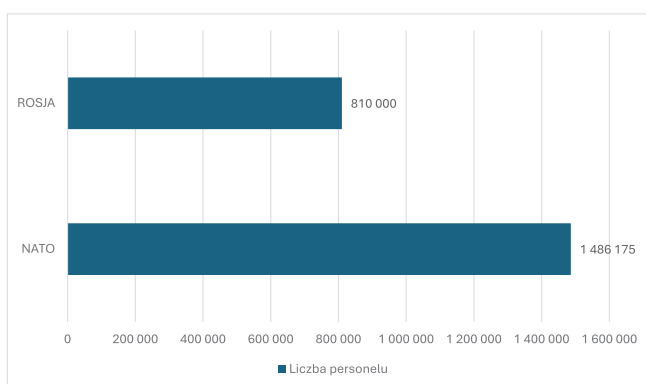

Wykres nr 2. Porównanie budżetu obronnego Rosji i NATO.

Źródło: Global Firepower 2024, <https://www.globalfirepower.com/> [dostęp: 22.02.2024]

Według kryteriów formalnych NATO jest najpotężniejszą jednostką polityczną świata. Jeśli chodzi o stronę militarną, strategia obronna Sojuszu, oparta na elastycznym reagowaniu i wysuniętej obronie, pozostaje zdecydowanie najlepszym zabezpieczeniem przed wojną lub agresją z każdej strony. Jednak dokładne rozmieszczenie sił wojskowych, za pomocą których NATO realizuje swoją strategię ze względu na wojnę na Ukrainie będzie musiało prawdopodobnie dokonać zmian²⁰. Państwa Sojuszu Północnoatlantyckiego podjęły szereg działań mających na celu odstraszenie zagrożenia, jakie stwarza armia rosyjska²¹.

Poniżej przedstawiona zostanie analiza porównawcza siły militarnej Federacji Rosyjskiej i NATO. Wykres nr 3 przedstawia porównanie zasobów ludzkich obydwu armii.

Wykres nr 3. Ogólna liczba personelu NATO i Federacji Rosyjskiej.

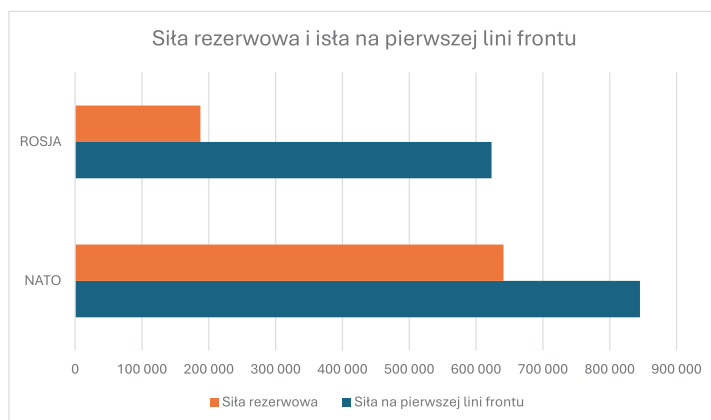
Źródło: Global Firepower 2024, <https://www.globalfirepower.com/> [dostęp: 22.02.2024]

²⁰ M. Alexander, *Rola NATO w zmieniającym się świecie*, NATO Review, <https://www.nato.int/docu/review/pl/articles/2022/09/16/rola-nato-w-zmieniajacym-sie-swiecie/index.html> [dostęp: 22.02.2024]

²¹ Z. Śliwa, S. Wojciechowski, *Odstraszanie militarne oraz odporność strategiczna państw w rejonie północno-wschodniej flanki NATO*, „Rocznik Nauk Społecznych”, Tom 13(49), numer 2, 2021, s. 76.

NATO posiada znaczącą przewagę liczebną nad Federacją Rosyjską w kwestii personelu wojskowego. Różnica ta jest jeszcze większa, jeśli weźmiemy pod uwagę siły rezerwowe. Należy jednak pamiętać, że siła militarna to nie tylko liczebność. Ważne są również inne czynniki, takie jak technologia, szkolenie i doświadczenie bojowe.

Do określenia teoretycznej siły bojowej NATO i Rosji posłużono się metodą GFP, która wykracza poza zwykłe zliczanie wszystkich zasobów, ze wszystkich dostępnych państw członkowskich. Stosowane jest podejście, w którym każde uczestniczące państwo angażuje co najmniej 25% w każdą kategorię, aby osiągnąć przewidywane sumy²². Poniżej na wykresie nr 4 przedstawiono porównanie siły na pierwszej linii frontu oraz siły rezerwowej.

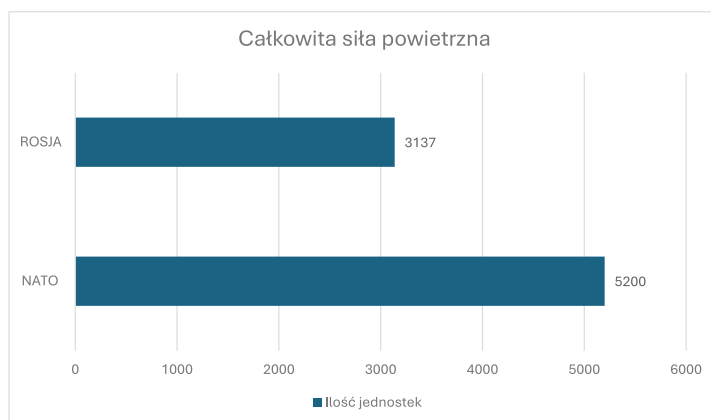
Wykres nr 4. Porównanie liczebności personelu rezerwowego oraz na pierwszej linii frontu.

Źródło: Global Firepower 2024, <https://www.globalfirepower.com/> [dostęp: 22.02.2024]

Jak wynika z powyższej analizy, NATO ma znaczącą przewagę liczebną nad Rosją w kwestii sił zbrojnych na pierwszej linii frontu, jak również posiada znaczącą przewagę liczebną nad Rosją w kwestii sił rezerwowych. Poniżej na wykresie nr 5 przedstawiono porównanie całkowitej siły powietrznej.

NATO posiada znaczącą przewagę liczebną nad Rosją w kwestii całkowitej siły powietrznej. Według danych z 2023 roku, NATO posiada około 5200 samolotów wojskowych, podczas gdy Rosja posiada około 3137 samolotów. Należy wziąć pod uwagę, że siła powietrzna to nie tylko liczba samolotów. Ważne są również inne czynniki, takie jak szkolenie pilotów, infrastruktura i zdolności logistyczne. Poziom siły powietrznej jest stale zmienny i zależy od wielu czynników. NATO również posiada znaczną przewagę siły morskiej.

²² NATO Projected Firepower (2023), <https://www.globalfirepower.com/nato-projected-firepower.php#russianNumbers> [dostęp: 22.02.2024]

Wykres nr 5. Porównanie całkowitej siły powietrznej Federacji Rosyjskiej i NATO.

Źródło: Global Firepower 2024, <https://www.globalfirepower.com/> [dostęp: 22.02.2024]

Poniżej w tabeli zestawienie i porównanie poszczególnych zasobów, wykorzystywanych do walki na morzu.

Tabela nr 1. Porównanie floty morskiej Rosji i NATO.

Ilość kadłubów	NATO	ROSJA
Fregat	34	8
Corvette	14	65
Okręty podwodne	36	53
Okręty wojny minowej	43	37

Źródło: Global Firepower 2024, <https://www.globalfirepower.com/> [dostęp: 22.02.2024]

Jak wynika z powyższych danych NATO posiada przewagę nad Rosją w liczbie fregat i okrętów podwodnych, natomiast Rosja posiada przewagę w liczbie korwet i okrętów wojny minowej.

Siła militarna Rosji i NATO jest przedmiotem złożonej analizy, która uwzględnia wiele czynników, takich jak liczba i jakość wojsk, wyposażenie, budżet obronny, strategia militarna, zdolności technologiczne oraz rozmieszczenie sił. Oto ogólne wnioski i podsumowanie, dotyczące siły militarnej obu stron:

- liczebność wojsk i wyposażenie: Rosja posiada duże siły zbrojne, w tym znaczną liczbę żołnierzy, czołgów, artylerii i systemów raketowych. NATO również dysponuje imponującymi zasobami militarnymi, dzięki licznym członkom i sojusznikom, w tym Stanom Zjednoczonym, którego wojska są najpotężniejsze na świecie;
- budżet obronny: Stanowiący istotny wskaźnik siły militarnej, budżet obronny Rosji i państw NATO jest znaczący. USA mają największy

budżet obronny na świecie, co znacząco przewyższa wydatki na obronność Rosji. Jednakże ogół wydatków NATO jest wielokrotnie większy od budżetu Rosji;

- technologia: Państwa NATO, szczególnie Stany Zjednoczone, są liderami w dziedzinie technologii wojskowej, w tym w dziedzinie zaawansowanych systemów broni, komunikacji, satelitarnych zdolności rozpoznawczych i cyberbezpieczeństwa. Rosja również posiada zaawansowane systemy, ale nie dorównuje NATO w tym zakresie;
- strategia militarna: Zarówno Rosja, jak i NATO, opracowują strategie militarną uwzględniającą różne aspekty nowoczesnej wojny, w tym aspekt konwencjonalny, asymetryczny i cybernetyczny. Rosja odwołuje się do koncepcji tzw. „wojny hybrydowej”, która łączy tradycyjne działania wojskowe z działaniami informacyjnymi i cyberatakami;
- Rozmieszczenie sił: NATO dysponuje rozległym rozmieszczeniem sił w wielu regionach, co daje mu strategiczną przewagę. Rosja skoncentrowana jest głównie na obronie swojego terytorium, ale podejmuje również działania w regionie Bałtyku, Morza Czarnego i na Bliskim Wschodzie.

Podsumowując, NATO, z przewagą technologiczną i strategiczną oraz szerokim aliansem, jest potężnym sojuszem militarystycznym. Rosja, z kolei, dysponując dużymi zasobami militarnymi i rosnącymi zdolnościami technologicznymi, pozostaje istotnym graczem na arenie międzynarodowej. Konfrontacja między nimi pozostaje jednym z kluczowych elementów geopolitycznych, choć współpraca między nimi w niektórych obszarach może przynosić korzyści obu stronom.

Podsumowanie

Rosja i NATO reprezentują dwa różne, ale znaczące podejścia do kwestii obronności i bezpieczeństwa. Rosja, będąca sukcesorem Związku Radzieckiego, nadal utrzymuje swoją pozycję jako mocarstwo militarno-polityczne o globalnym znaczeniu. Posiada ona ogromne zasoby surowców naturalnych oraz potężny potencjał militarny, który wykorzystuje w celu realizacji swoich interesów strategicznych na arenie międzynarodowej. Z drugiej strony, NATO, będące sojuszem obronnym kilkudziesięciu państw, powstało w celu zapewnienia wspólnego bezpieczeństwa oraz obrony demokratycznych wartości w obliczu potencjalnych zagrożeń. Różnice między siłą militarną Rosji a NATO są widoczne w zakresie struktury, technologii oraz strategii. Rosja, pomimo pewnych ograniczeń gospodarczych, nadal inwestuje w rozwój nowoczesnych systemów broni oraz taktyk wojennych, skupiając się zarówno na tradycyjnych metodach działania, jak i na rozwoju cyberwojny i działań asymetrycznych. Z drugiej

strony, NATO opiera swoją siłę na potężnej technologicznie armii, wykorzystując zaawansowane systemy obronne, inteligencję wojskową oraz potężne siły powietrzne i morskie. Dodatkowo, NATO czerpie korzyści z wielostronnego wsparcia politycznego i militarnego, co sprawia, że jego siła wykracza poza samo militarium. W obliczu złożonych wyzwań bezpieczeństwa, w tym ekspansji Rosji na Ukrainę, działalności terrorystycznej oraz agresywnych działań cybernetycznych, analiza siły militarnych Rosji i NATO staje się niezmiernie istotna dla zrozumienia współczesnej dynamiki międzynarodowej. Pomimo różnic ideologicznych i strategicznych, obie strony mają interes w utrzymaniu stabilności i unikaniu bezpośredniego konfliktu.

Analiza siły militarnej Rosji i NATO prowadzi do kilku istotnych wniosków. Rosja, dysponująca dużymi zasobami ludzkimi i militarnymi, stara się utrzymać swoją pozycję jako globalny gracz poprzez aktywną politykę zagraniczną i militarną. Pomimo tego, że nie dorównuje NATO pod względem technologicznym i finansowym, nadal stanowi istotne wyzwanie dla bezpieczeństwa na arenie międzynarodowej, szczególnie w regionie swojego wpływu, takim jak Europa Wschodnia. Z kolei NATO, będące sojuszem wielu państw, jest potężną siłą militarną, opartą na zaawansowanych technologiach i współpracy międzynarodowej. Jego zdolność do reagowania na różnorodne zagrożenia, od tradycyjnych konfliktów zbrojnych po cyberataki i działania hybrydowe, czyni je kluczowym graczem w dziedzinie bezpieczeństwa globalnego. Podsumowując, siła militarna Rosji i NATO odzwierciedla złożone relacje międzynarodowe oraz dynamikę współczesnej polityki światowej. Jednakże, rosnące napięcia oraz niepewność geopolityczna sprawiają, że monitorowanie i analiza sił militarnych Rosji i NATO pozostaje kluczowym elementem polityki bezpieczeństwa na szczeblu globalnym, tym samym postawiona hipoteza badawcza została potwierdzona. Zrozumienie tych dwóch sił militarnych jest kluczowe dla analizy współczesnych wyzwań bezpieczeństwa oraz dla dążenia do utrzymania pokoju i stabilności na świecie.

Bibliografia

1. Alexander M., *Rola NATO w zmieniającym się świecie*, NATO Review, <https://www.nato.int/docu/review/pl/articles/2022/09/16/rola-nato-w-zmieniajacy-m-sie-swiecie/index.html>
2. Antczak-Barzan A., *Unia Europejska i NATO wobec wojny hybrydowej na Ukrainie*, „Athenaeum. Polskie Studia Polityczne”, vol. 50, 2016.
3. Bryjka F., *Wpływ wojny na Ukrainie na politykę NATO w regionie Morza Czarnego*, „Biuletyn PISM”, nr 57 (2678), 2023, <https://www.pism.pl/publikacje/wpływ-wojny-na-ukrainie-na-polityke-nato-w-regionie-morza-czarnego>
4. Encke F., *Niepodległa i suwerenna Ukraina jest kluczem do euroatlantyckiego bezpieczeństwa*, NATO Review, <https://www.nato.int/docu/review/pl/articles/2020/07/08/niepodlegla-i-suwerenna-ukraina-jest-kluczem-do-euroatlantyckiego-bezpieczenstwa/index.html>
5. Gągor F., *Jaką rolę będzie odgrywać siła militarna, jej potencjał i użycie w polityce bezpieczeństwa*, „Rocznik Strategiczny”, 2009/2010.
6. Global Firepower 2024, <https://www.globalfirepower.com/>
7. Gryz J., *Współczesne znaczenie siły militarnej w polityce międzynarodowej*, „Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego”, nr 4, 2010.
8. Jureńczyk Ł., *Okoliczności i postawa NATO wobec polityki militarnej Rosji na Ukrainie*, „Rocznik Integracji Europejskiej”, Nr 13, 2019.
9. NATO Projected Firepower (2023), <https://www.globalfirepower.com/nato-projected-firepower.php#russianNumbers>
10. Piątek J.J., *Narzędzia wojny i ich współczesny rozwój (wybrane aspekty dla XX wieku)*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2009.
11. Przybyła K. A., *NATO wobec konfliktu na Ukrainie*, „Bezpieczeństwo Narodowe”, BBN, nr 1/4, 2016.
12. Smith R., *Przydatność siły militarnej. Sztuka wojenna we współczesnym świecie*, Polski Instytut Spraw międzynarodowych, Warszawa 2010.
13. Souva M., *Material military power: A country-year measure of military power, 1865–2019*, „Journal of Peace Research”, Volume 60, Issue 6, 2022, <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/00223433221112970>
14. Śliwa Z., Wojciechowski S., *Odstraszanie militarne oraz odporność strategiczna państw w rejonie północno-wschodniej flanki NATO*, „Rocznik Nauk Społecznych”, Tom 13(49), numer 2, 2021.
15. Topolski I., *Manewry wojskowe jako forma demonstracji siły militarnej Federacji Rosyjskiej*, „Wschód Europy”, vol. 5, nr 1, 2019.
16. Zaniewicz M., *Znaczenie i konsekwencje militaryzacji Krymu przez Rosję*, „Biuletyn PISM”, nr 36 (1968), 2020, https://pism.pl/publikacje/Znaczenie_i_konsekwencje_militaryzacji_Krymu_przez_Rosje

Netografia

1. Analiza, NATO, Niemcy, Publikacje, Ukraina, NATO oraz członkowie sojuszu wobec konfliktu w Ukrainie, <https://ine.org.pl/nato-oraz-czlonkowie-sojuszu-wobec-konfliktu-w-ukrainie/>
2. NATO jest militarnym numerem 1 na świecie dzięki USA. Porównanie potencjałów wojskowych z Rosją, <https://i.pl/nato-jest-militarnym-numerem-1-na-swiecie-dzieki-usa-porownanie-potencjalow-wojskowych-z-rosja/ar/c1-17305071>

3. Ukraina – NATO: burzliwy związek, <https://ies.lublin.pl/komentarze/ukraina-nato-burzliwy-zwiazek/>
4. Wielka mobilizacja w UE. Rosja idzie na rekord, ale Unia ma plan, <https://www.money.pl/gospodarka/cala-para-w-pociski-i-czolgi-rosja-idzie-na-rekord-ale-ue-ma-plan-6996343727717120a.html> [dostęp: 22.02.2024]
5. „Wojenny” budżet Rosji na lata 2023–2025, <https://zbiam.pl/wojenny-budzet-rosji-na-lata-2023-2025/>